

Göteborgs universitet
Rektor

Luntnakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Pontus Kyrk
08/56308726
pontus.kyrk@hsv.se
BESLUT

2011-06-14
Reg.nr 31-6391-10

Anmälan om förhållanden på en kurs på juristprogrammet vid Göteborgs universitet

Högskoleverket kritiserar Göteborgs universitet för att tiden mellan det att resultatet på den ordinarie tentamen meddelades och tidpunkten för omtentamen endast uppgick till fyra dagar.

Anmälan

I en anmälan till Högskoleverket har NN anfört bl.a. följande. Hon läser termin 5 på juristprogrammet på Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet. Kursen heter Civilrätt II och den 5 november 2010 hade hon den ordinarie tentamen som kallas bastentamen. Resultatet på denna tentamen anslags den 8 november 2010. Hon var en av 96 studenter som inte hade uppnått godkänt resultat. Omtentamen gjordes den 12 november 2010, dvs. endast fyra dagar efter att resultatet hade anslagits. Under dessa fyra dagar hade hon även varje dag obligatoriska föreläsningar och inlämningsuppgifter. Enligt Göteborgs universitets egna regelverk ska omtentamen hållas minst två veckor efter att resultatet anslagits.

De 40 studenter som inte klarade omtentamen fick inte vara med på de efterföljande grupparbetena och fick inte återgå i undervisningen, med undantag från ett fåtal lektionstillfällen, förrän den 16 december 2010, då individuella uppgifter skulle göras. Juridiska institutionen har inte heller svarat på frågor angående vad som nu ska ske med henne och de andra studenterna. NN hävdar att Handelshögskolan i Göteborg inte följer Göteborgs universitets regler angående omtentamen samt att det inte finns några regler som säger att hon och övriga studenter som underkändes på omtentamen inte får vara med på gruppuppgifterna.

Utredning

Göteborgs universitets yttrande

Anmälan har remitterats till Göteborgs universitet för yttrande. Universitetet har i sitt remissvar anfört bl.a. följande.

- 1) Allmän kommentar till anmälan.

Kursplanen är tillstyrkt av Utbildningsnämnden (UN) enhälligt och därefter beslutad i behörig ordning av Handelshögskolans fakultetsnämnd (HHFN). Alla studeranderepresentanter i såväl UN som HHFN godkände således kursplanen, som i väsentliga delar motsvarar de kursplaner som använts sedan 2005. Inför ht 2010 gjordes vissa förändringar i kursplanen som av studeranderepresentanterna i UN omtalades som positiva. Förändringarna gjordes bl a mot bakgrund av vad som framkommit i kursutvärderingar.

Kursplanen är sedan beslutet fattades, särskilt kommunicerad med Göteborgs universitets centrala administration. Detta i anledning av att kursen inte har ett traditionellt upplägg. I ett försök att förebygga missförstånd och för att förklara hur kursplanen tillgodoser olika studerandeintressen, omfattar kursplanen ett tillägg. Detta är en del av kursplanen och omfattas av ovan nämnda enhälliga beslut.

2) Anmälan avser i första hand tidsutrymmet mellan två tentamina på kursens första steg.

Kursens första steg avser grundläggande kunskaper och färdigheter. Det examineras genom en tentamensserie. I denna tentamensserie ges fem skrivningstillfällen. Tillsammans innebär detta tre möjligheter att klara av kursens första steg. Vid behov ges ytterligare två tillfällen. Totalt får kursdeltagarna således sju tillfällen och fem chanser att visa prov på de grundläggande kunskaper som behövs för att på ett lämpligt sätt tillgodogöra sig fortsättningen av kursen.

I jämförelse med ett traditionellt kursupplägg, där det vid Göteborgs universitet är vanligt att ge tre examinationstillfällen, innebär sju tillfällen och fem chanser således en fördel för kursdeltagarna.

Anmälan pekar på kursdeltagarnas intresse av tid mellan det att bedömning av prestation på skriftligt examinations tillfälle meddelats och förnyat sådant examinationstillfälle. Detta intresse har tillgodosetts genom tentamensserien. Efter det första tillfället att klara av examinationen var det två veckor till fjärde tillfället. Redan en vecka innan dess hade kursdeltagarna också fått en indikation på hur de låg till, eftersom mer än halva den första chansen gavs tre veckor tidigare.

Mellan den första och fjärde chansen gavs andra och tredje chansen. Det är givetvis en fördel för kursdeltagarna att få flera chanser än att få färre chanser. I jämförelse med ett traditionellt kursupplägg är alternativet alltså att ta bort tillfälle två och tre. Det är dock svårt att förstå hur detta på ett bättre sätt tillgodoser kursdeltagarnas intressen.

Genom de upprepade tillfällena och återföringarna klargörs kurskraven och kursdeltagarna lär sig genom detta. För den som till äventyrs föredrar att efter första chansen hellre ha två-tre veckors studier och satsa allt på fjärde chansen, står den möjligheten öppen.

Det femte tillfället ges vid behov, fem veckor efter det fjärde tillfället. Detta blir tillika fem veckor efter att bedömningarna av fjärde tillfället meddelades eftersom lärarna, genom helgarbete, bedömde skrivningarna på två dagar.

3) I anmälan ligger implicit en anmärkning på de kurskrav och förkunskapskrav som ställs.

Kurskraven bestäms av examinator.

(Man kan således tycka vad man vill om kurskraven, men av förstagångsregisterade på kursen brukar ca 90 % klara av denna grundläggande del. I år är den siffran hittills 86,3 %. Kursen har historiskt sett haft den högsta och ibland näst högsta genomströmningen av alla kurser på juristprogrammets grundblock.)

4) Anmälan omfattar även en anmärkning mot att de nämnda kurskraven innebär ett förkunskapskrav för grupparbeten på kursen.

De formella förkunskapskraven är beslutade genom kursplan.

De kursdeltagare som missat alla de första fyra chanserna att visa prov på att de klarat av kursens grunder, är hänvisade till att antingen läsa om kursen eller klara av den genom de individuella examinationsuppgifter som ges.

Denna ordning innebär inte vad som i anmälan påstås om att dessa kursdeltagare "inte får återgå till undervisningen". Tvärtom har de kursdeltagare som fortsätter kursen uppmanats att delta i undervisningen! (Detta har också anslagits på kurssidan, se nedan.)

Undervisningen bygger under kursvecka 12-15 på studentföredrag. Alla kursdeltagare uppmanas att delta i undervisningen eftersom det som behandlas är sådant som är kunskapskrav för de avslutande tre individuella uppgifterna.

5) Anmälan omfattar vidare kritik mot svårigheter att få upplysningar om kursen.

Det framgår inte av anmälan vem anmälaren sökt men det händer givetvis att enskilda medarbetare är mycket upptagna, på tjänsteresa eller sjuka och därför inte kan nås under en period av tre dagar. Enligt uppgift har inte heller någon av de kursansvariga kontaktats med frågor av detta slag och ingen sådan fråga har heller ställts på kurssidan. Däremot fick kursamanuensen, studievägledare och studierektor frågor av detta slag. Då det är viktigt att enhetlig information ges gjordes ett anslag på kurssidan med tydlig information två dagar efter att resultatet från fjärde tentamenstillfället meddelats. Väsentlig information kring aktuella teman har sedan kursstart funnits i studieanvisningarna.

NN har beretts tillfälle att yttra sig över Göteborgs universitets yttrande och har därvid anfört bl.a. följande. Vad gäller universitetets yttrande under punkten två så anser hon resonemanget vara fullständigt ohållbart. Genom att uttrycka sig i termer av "chanser att klara sig" försöker institutionen göra det rimligt att fler examinationstillfällen är bättre än färre. Institutionen har i strid med universitetets regelverk anordnat ett nytt examinationstillfälle redan fyra dagar efter det att resultatet meddelats från föregående tillfälle och låter ett godkännande från detta nya examinationstillfälle utgöra ett särskilt behörighetskrav för ett av de efterföljande utbildningsmomenten. Deltagandet i detta regelvidriga examinationstillfälle utgör då

en risk för de studenter som deltar. Om man istället valt att inte delta förvägras man också tillträde till utbildningsmomentet.

Vad gäller punkten 4 i yttrandet så avser institutionen med ”undervisning” de presentationer av grupparbetena som studenterna som tillåtits delta i momentet håller inför klassen. Att studenter som underkänts på omtentamen förvägrats delta såväl i dessa grupparbeten som i den individuella breddtentamen som hålls den 21 december 2010 kommenteras inte alls. Vad gäller svårigheterna att få kontakt med kursansvarige har studenter vid flera tillfällen talat med samtliga kursansvariga med undantag för en som befann sig på tjänsteresa. Frågorna rörde kursens fortsatta upplägg för de studenter som inte fått godkänt på omtentamen på Bassteget. De fick dock inga svar på sina frågor då ingen visste vad som gällde. En student väntar fortfarande på svar på sina e-mail som skickades vid två tillfällen i november 2010 till studierektor, trots att studenten bett om bekräftelse på att meddelandet kommit fram.

Högskoleverkets bedömning

Besvarande av frågor

NN har anfört att Göteborgs universitet inte besvarat frågor från studenter angående följderna av de inte uppnått godkänt resultat på omtentamen på ifrågakursen. Göteborgs universitet har bemött denna kritik med att ingen av de kursansvariga erhållit några sådana förfrågningar. Högskoleverket kan konstatera att ord står mot ord. Verket vill dock påminna om Göteborgs universitets allmänna skyldighet att ge service genom att bl.a. vara tillgänglig för frågor och besvara e-post som följer av 4 § förvaltningslagen (1986:223). Frågor av enskilda ska enligt bestämmelsen besvaras så snart som möjligt.

Tillträde till gruppuppgifter

Av kursplanen till Civilrätt II, 30 högskolepoäng (hp) framgår att kursen består av två huvuddelar eller steg; bassteget (15 hp) och rollsteget (15 hp). Rollsteget består av uppgifter där studenterna ställs inför olika problem och roller.

Uppgifter är såväl individuella arbeten som grupparbeten. För att få tillträde till gruppuppgifter (uppgifter som görs i grupp) under delen rollsteget krävs att bassteget avklarats med godkänt resultat. Eftersom NN inte godkänts på basstegets tentamen har stöd funnits i kursplanens regler för att inte låta henne delta i gruppuppgifter under rollsteget.

Tiden innan omtentamen

Av utredningen i ärendet framgår att tiden mellan det att resultatet på den ordinarie tentamen anslogs och omtentamen på momentet bassteget endast uppgick till fyra dagar.

I Göteborgs universitets egna regelverk Rättigheter och skyldigheter – regelsamling för studier vid Göteborgs universitet (punkten 6.3) anges att innan förnyat skriftligt examinationstillfälle anordnas ska det ha förflutit minst två veckor efter det att resultatet har meddelats. Högskoleverket har i rapporten Rättssäker examination (rapport 2008:36 R, s. 73f) uttalat att tiden mellan meddelande av tentamens-

resultatet och omprovet måste vara längre än två veckor (att tiden anges till minst tio arbetsdagar i lärosätens egna riktlinjer godtas också). Uttalandet utgår från ett avgörande av justitieombudsmannen.

Högskoleverket anser att det är oacceptabelt att tiden mellan meddelandet av resultatet på den ordinarie tentamen och omtentamen endast varit fyra dagar. Vad universitetet anfört föranleder ingen annan bedömning. Högskoleverket utgår från att Göteborgs universitet ser till att det inträffade inte upprepas.

Med dessa delvis kritiska besked avslutas ärendet.

Christian Sjöstrand
Chefsjurist

Pontus Kyrk
Verksjurist

Kopia till
NN